

ВА 508

ФИНАНСОВИ СТРАТЕГИИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Приета: прот. № 15/23.06.2016 г.

Лектор: доц. д-р Георги Маринов

АНОТАЦИЯ

Членството на България в ЕС е свързано изключително с получаването на средства от финансовите фондове на съюза. Пълното и особено ефективно усвояване на тези финансови ресурси обуславя в голяма степен икономическият и социален просперитет на страната. Дисциплината дава базови теоретически и практически знания за финансовите стратегии, инструменти и практики на ЕС. Тя допълва кръга на икономическите дисциплини, формиращи международния икономически профил и компетентност на студентите.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ИЗХОДНИ УЧЕБНИ РЕЗУЛТАТИ

Основна цел на дисциплината е да формира основни знания и частични практически умения за цялостната финансова стратегия и практическа приложимост на използването на финансовите инструменти на ЕС като един от най-важните средства за управление на интеграционните процеси в съюза. По-конкретно студентите ще получат знания за:

1. Философията и еволюцията на финансовите стратегии и практики на евросъюза в условия на присъединяване и членство в евросъюза;
2. Принципите, условията и механизмите за планиране и получаване на финансови средства и тяхното усвояване на национално и субнационално равнище;
3. Реформиране на финансовите инструменти в различните индикативни периоди;
4. Националното индикативно планиране
5. Информационните ресурси за финансовите инструменти, програми и проекти;
6. Основните критерии за изготвяне на проекти, тяхното управление и оценяване.

ПРЕДПОСТАВКИ

Дисциплината има методологически връзки с други специалности и икономически дисциплини (Световна икономика, Финанси, Маркетинг, Счетоводство и контрол, Бизнес администрация, Публична администрация, Международни икономически отношения, МВФО, Европейска интеграция, Общностни политики на ЕС). Целесъобразно е да се изучава в трети или четвърти курс след дисциплините Международни икономически отношения, Европейска интеграция и Общностни политики на ЕС.

СТАТУТ И СТРУКТУРА

Специалност	Статут	Кредити	Редовно обучение				Задочно обучение		
			л	с	у	общо	л	с	у
Финанси	Избираема	6	45	15		60	30		30
Счетоводство и контрол	Избираема	6	45	15		60	30		30
Маркетинг	Избираема	6	45	15		60	30		30
Бизнес администрация	Избираема	6	45	15		60	30		30
Публична администрация	Задължителна	6	45	15		60	30		30
Международни икономически отношения	Избираема	6	45	15		60	30		30

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

1. ИКОНОМИКАТА НА БЪЛГАРИЯ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
  - 1.1. Изходни икономически позиции
  - 1.2. Финансови потребности за развитие
  - 1.3. Алтернативи за икономическо развитие
  - 1.4. Финансовата криза, ЕС и България
2. ПОЛИТИКА НА ЕС ЗА ИКОНОМИЧЕСКО И СОЦИАЛНО СБЛИЖАВАНЕ
  - 2.1. Цели и принципи
  - 2.2. Регионална политика на ЕС
  - 2.3. Проблеми на кохезионната политика
  - 2.4. Стратегия «Европа 2020»
  - 2.5. Многогодишната финансова рамка 2014-2020 г.
3. ФИНАНСОВА ПОЛИТИКА НА ЕС
  - 3.1. Генезис и еволюция на финансовите стратегии на евросъюза
  - 3.2. Финансови стратегии на ЕС през периода 2007 – 2013 г. и 2014 - 2020 г.
4. ИНТЕГРАЦИОННО ФИНАНСИРАНЕ
  - 4.1. Основни финансови инструменти: обща характеристика
  - 4.2. Структурни фондове
  - 4.3. Общностни инициативи
  - 4.4. Общностни програми
  - 4.5. Банкови и кредитни институции
5. ПРЕДПРИСЪЕДИНИТЕЛНО ФИНАНСИРАНЕ
  - 5.1. Финансова стратегия
  - 5.2. Основни финансови инструменти
6. ВЪНШНО ФИНАНСИРАНЕ
  - 6.1. Финансова политика към трети страни
  - 6.2. Финансови инструменти
7. ФИНАНСОВА СТРАТЕГИЯ ПРЕЗ ПЕРИОДА 2007- 2013 г. И 2014- 2020 г.
  - 7.1. Принципи на индикативното планиране
  - 7.2. Финансовите инструменти в Многогодишната финансова рамка 2014-2020
8. ФИНАНСИРАНЕ НА АГРАРНАТА ПОЛИТИКА.
  - 8.1. Реформиране на финансовите инструменти
  - 8.2. Цели, приоритети, регламенти
  - 8.3. Усвояване на средства от аграрните фондове
9. ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ НА НАЦИОНАЛНО РАВНИЩЕ
  - 9.1. Синхронизиране на наднационално, националното и субнационално равнище
  - 9.2. Национални планове
  - 9.3. Национална стратегическа референтна рамка
  - 9.4. Оперативни програми
  - 9.5. Проблеми на регионално планиране и управление
10. УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ.
  - 10.1. Принципи на програмиране и проектиране
  - 10.2. Същност на процеса на мониторинг и оценка

- 10.3. Индикатори за проекти, мониторинг и оценка
- 10.4. Добри практики и подходи
- 10.5. Информационно осигуряване на програми и проекти

11. ПРОБЛЕМИ НА УСВОЯВАНЕ НА ФИНАНСОВИ СРЕДСТВА ОТ ФОНДОВЕТЕ НА ЕС

- 11.1. На наднационално равнище
- 11.2. На национално равнище
- 11.3. На субнационално равнище

ПЛАНИРАНИ УЧЕБНИ ДЕЙНОСТИ И МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ

Учебното съдържание е обособено в тематични, самостоятелно разработени модулни компоненти, които изграждат общата архитектура на курса на обучение. Всяка модулна единица е представена чрез теоретична част и допълнителни ресурси, които доразвиват, обогатяват и надграждат самостоятелната подготовка на студентите; презентации, електронни ресурси, URL връзки към информационни източници, специализирани сайтове. Планирани са: задания за самостоятелна работа, работа с литературни източници, присъствени занятия.

КУРСОВИ ЗАДАЧИ

Има възможност за разработване на курсови задания, които се защитават в края на семестъра или по време на изпита. Интерактивен режим на комуникиране чрез интернет, консултации на място, дебатирание на проблеми по време на лекции и упражнения, използване на мултимедийно онагледяване, работа с допълнителни (извън препоръчителния списък) източници.

МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Работа на студентите през семестъра се оценява комплексно. Тя се получава от полагането на междинен и семестриален тест, активно участие в събеседвания по теми и решаване на практически проектни казуси. Освобождаване от семестриалния тест се допуска с отлична или мн. добра оценка, получена на междинния тест, на курсовото задание и активно участие в събеседвания по проблеми. Формирането на крайната оценка включва: оценките от междинния тест, курсовата работа, изпитния тест и активното участие в събеседвания по теми и решаване на практически казуси.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Книги, списания

- Стратегия за развитието и за структурното преустройство на българската икономика до 2025 г. С, Колектив. УНСС
- Стратегия за догонващо икономическо развитие до 2020 г. Икономически институт към БАН. С, 2003 г.
- Ангелов Ив. Световната икономическа криза и България. БАН. С., 2007
- Дейвис Н. Европа. Изд. Абагар. БТ. 2005
- Карер Е. Ебразийската империя. Изд. РИВА. С., 2007
- Колектив. Европейско стопанство. ЮЗУ, УИ "Н. Рилски". 2005
- Маринов Г. Геоикономикс. Първа книга. Трансформациите в глобалната икономика. Изд. Изток-Запад. С., 2010
- Маринов Г. Европейска икономическа интеграция: Основи на евроинтеграцията. Част първа. Второ

издание. Фуми Прес. С., 2007

Маринов Г. Европейска икономическа интеграция: Индустириална и монетарна евроинтеграция. Част втора. Второ издание. Фуми Прес. С., 2008

Маринов Г. Европейска икономическа интеграция: България - Европейски съюз, Част трета. Фуми Прес, С. 2006

Маринов Г. Проблеми на Европейския съюз. Студия. Сп. Геополитика, кн. № 3,4,5 и 6, 2008 и кн. №1, 2009 г.

Маринов Г. България - Европейски съюз. Студия. В. Икономически живот. Част първа: бр. 33, 2006, брошура № 542 и част втора, бр.34, 2006, брошура № 543

Маринов Г. Новата стратегия на ЕС „Европа 2020“ : критични аспекти. Бизнесаспекти, кн. 1, 2010

Маринов Г. Глобалният климатичен проблем и политиката на ЕС. Сборник, Международна конференция. БСУ, 2010

Маринов Г. Глобалната икономическа криза: ново предизвикателство за икономическата сигурност на ЕС. Сборник, международна конференция. БСУ. 2009

Маринов Г. Проблеми на икономическото развитие и на усвояването на финансови средства от ЕС. сп. Международни отношения, кн. 3, 2006

Маринов Г. Някои проблемни аспекти на членството на България в ЕС. Международна конференция. БСУ. Сборник. 2006

Маринов Г. Проблеми на субнационалното равнище в ЕС, сп. Бизнеспосоки, кн. 3,2007

Маринов Г. България - член на ЕС: новите (гео)предизвикателства. Сп. Геополитика, кн. 5, 2006
сп. “Международни отношения”

сп. “Икономика”

сп. “Геополитика”

сп. „Български икономически преглед”

сп. Бизнес посоки

Годишниците на БСУ

2. Договори, стратегии, планове, документи, програми

Учредителни договори на ЕО ЕС. Конституция на Европа. УИ „Свети Климент Охридски. И -т по европейско право. С., 2005

Договор за присъединяване на Р България към ЕС

Национална стратегия на България за присъединяване към ЕС

Национална програма на България за приемане на достиженията на правото на ЕС

Мониторингови доклади на ЕС за България 2007 - 2012.

Национален план за развитие 2007 - 2013 г. НПР 2014 - 2020

Национален стратегически план за развитие на селските райони 2007 - 2013 и НСПРСР 2014 - 2020 г.

Национална стратегическа референтна рамка за периода 2007-2013 г.

Оперативни програми на България 2007 - 2013 г.

Договор за инвестиционно партньорство на РБ С ЕК за 2014 - 2020 г.

Оперативни програми на Р България за периода 2014 - 2020 г.

План за действие за укрепване на административния и съдебен капацитет на Р България

Европейски програми. Справочник на Информационен център на ЕС в България

AGENDA 2000. Vol. I, DOC. 97,6. Strassburg. 1997 (Лисабонската стратегия)

Mobility News, 2007 - 2013

Proposal for a Council Regulation laying down general provisions on the Стратегически насоки за сближаване на Общността (2007-2013)

План „Европа 2020“

Обща стратегическа рамка на ЕС 2014 - 2020 г.

Стратегия за участие на Република България в Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз

Периодични доклади за икономическото и социално сближаване на ЕС

3. Регламенти за финансовите инструменти, вкл. актуализираните нови за периода 2014-2020 г.

COM 1083/2006. Регламент за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд

COM 1080/2006. Регламент за Европейския фонд за регионално развитие

COM 1081/2006. Регламент за Европейския социален фонд

COM 1084/2006. Регламент за Кохезионния фонд

COM 1082/2006. Регламент за създаването на Европейски групи за трансгранично сътрудничество (ЕГТС)

COM 490/2004. Регламент на Съвета за подкрепа на развитието на селските райони от Европейския селскостопански фонд за развитие на селските райони

COM 497/2004. Регламент на Съвета за Европейския фонд за рибарство.

4. Интернет ресурси

www.news.bg

www.evropa.bg

www.government.bg; сайтове на МФ, МИЕ, МРРБ, МЗГ, МТБ

www.dnevnik.bg

europa.eu.int/comm/regional_policy/debate/forum_en.htm

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulations/newregl0713_en.htm

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/interim3_en.htm

ИЗПИТЕН ВЪПРОСНИК

ВА 508

ФИНАНСОВИ СТРАТЕГИИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Лектор: доц. д-р Георги Маринов

1. ИКОНОМИКАТА НА БЪЛГАРИЯ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
  - 1.1. Изходни икономически позиции
  - 1.2. Финансови потребности за развитие
  - 1.3. Алтернативи за икономическо развитие
  - 1.4. Финансовата криза, ЕС и България

2. ПОЛИТИКА НА ЕС ЗА ИКОНОМИЧЕСКО И СОЦИАЛНО СБЛИЖАВАНЕ
  - 2.1. Цели и принципи
  - 2.2. Регионална политика на ЕС
  - 2.3. Проблеми на кохезионната политика
  - 2.4. Стратегия «Европа 2020»

  - 2.5. Многогодишната финансова рамка 2014-2020 г.

3. ФИНАНСОВА ПОЛИТИКА НА ЕС
  - 3.1. Генезис и еволюция на финансовите стратегии на евросъюза
  - 3.2. Финансови стратегии на ЕС през периода 2007 – 2013 г. и 2014 - 2020 г.

4. ИНТЕГРАЦИОННО ФИНАНСИРАНЕ
  - 4.1. Основни финансови инструменти: обща характеристика
  - 4.2. Структурни фондове
  - 4.3. Общностни инициативи
  - 4.4. Общностни програми
  - 4.5. Банкови и кредитни институции

5. ПРЕДПРИСЪЕДИНИТЕЛНО ФИНАНСИРАНЕ
  - 5.1. Финансова стратегия
  - 5.2. Основни финансови инструменти

6. ВЪНШНО ФИНАНСИРАНЕ
  - 6.1. Финансова политика към трети страни
  - 6.2. Финансови инструменти

7. ФИНАНСОВА СТРАТЕГИЯ ПРЕЗ ПЕРИОДА 2007- 2013 г. И 2014- 2020 г.
  - 7.1. Принципи на индикативното планиране
  - 7.2. Финансовите инструменти в Многогодишната финансова рамка 2014-2020

8. ФИНАНСИРАНЕ НА АГРАРНАТА ПОЛИТИКА.
  - 8.1. Реформиране на финансовите инструменти
  - 8.2. Цели, приоритети, регламенти
  - 8.3. Усвояване на средства от аграрните фондове

9. ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ НА НАЦИОНАЛНО РАВНИЩЕ
  - 9.1. Синхронизиране на наднационално, националното и субнационално равнище
  - 9.2. Национални планове
  - 9.3. Национална стратегическа референтна рамка
  - 9.4. Оперативни програми
  - 9.5. Проблеми на регионално планиране и управление

10. УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ.
  - 10.1. Принципи на програмиране и проектиране
  - 10.2. Същност на процеса на мониторинг и оценка
  - 10.3. Индикатори за проекти, мониторинг и оценка

- 10.4. Добри практики и подходи
  - 10.5. Информационно осигуряване на програми и проекти
11. ПРОБЛЕМИ НА УСВОЯВАНЕ НА ФИНАНСОВИ СРЕДСТВА ОТ ФОНДОВЕТЕ НА ЕС
- 11.1. На наднационално равнище
  - 11.2. На национално равнище
  - 11.3. На субнационално равнище

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Книги, списания

- Стратегия за развитието и за структурното преустройство на българската икономика до 2025 г. С, Колектив. УНСС
- Стратегия за догонващо икономическо развитие до 2020 г. Икономически институт към БАН. С, 2003 г.
- Ангелов Ив. Световната икономическа криза и България. БАН. С., 2007
- Дейвис Н. Европа. Изд. Абагар. БТ. 2005
- Карер Е. Ебразийската империя. Изд. РИВА. С., 2007
- Колектив. Европейско стопанство. ЮЗУ, УИ "Н. Рилски". 2005
- Маринов Г. Геоикономикс. Първа книга. Трансформациите в глобалната икономика. Изд. Изток-Запад. С., 2010
- Маринов Г. Европейска икономическа интеграция: Основи на евроинтеграцията. Част първа. Второ издание. Фуми Прес. С., 2007
- Маринов Г. Европейска икономическа интеграция: Индустириална и монетарна евроинтеграция. Част втора. Второ издание. Фуми Прес. С., 2008
- Маринов Г. Европейска икономическа интеграция: България - Европейски съюз, Част трета. Фуми Прес, С. 2006
- Маринов Г. Проблеми на Европейския съюз. Студия. Сп. Геополитика, кн. № 3,4,5 и 6, 2008 и кн. №1, 2009 г.
- Маринов Г. България - Европейски съюз. Студия. В. Икономически живот. Част първа: бр. 33, 2006, брошура № 542 и част втора, бр.34, 2006, брошура № 543
- Маринов Г. Новата стратегия на ЕС „Европа 2020“ : критични аспекти. Бизнесаспекти, кн. 1, 2010
- Маринов Г. Глобалният климатичен проблем и политиката на ЕС. Сборник, Международна конференция. БСУ, 2010
- Маринов Г. Глобалната икономическа криза: ново предизвикателство за икономическата сигурност на ЕС. Сборник, международна конференция. БСУ. 2009
- Маринов Г. Проблеми на икономическото развитие и на усвояването на финансови средства от ЕС. сп. Международни отношения, кн. 3, 2006
- Маринов Г. Някои проблемни аспекти на членството на България в ЕС. Международна конференция. БСУ. Сборник. 2006
- Маринов Г. Проблеми на субнационалното равнище в ЕС, сп. Бизнеспосоки, кн. 3,2007
- Маринов Г. България - член на ЕС: новите (гео)предизвикателства. Сп. Геополитика, кн. 5, 2006
- сп. "Международни отношения"
- сп. "Икономика"
- сп. "Геополитика"
- сп. „Български икономически преглед“
- сп. Бизнес посоки

2. Договори, стратегии, планове, документи, програми

Учредителни договори на ЕО ЕС. Конституция на Европа. УИ „Свети Климент Охридски. И - т по европейско право. С., 2005

Договор за присъединяване на Р България към ЕС

Национална стратегия на България за присъединяване към ЕС

Национална програма на България за приемане на достиженията на правото на ЕС

Мониторингови доклади на ЕС за България 2007 - 2012.

Национален план за развитие 2007 - 2013 г. НПР 2014 - 2020

Национален стратегически план за развитие на селските райони 2007 - 2013 и НСПРСР 2014 - 2020 г.

Национална стратегическа референтна рамка за периода 2007-2013 г.

Оперативни програми на България 2007 - 2013 г.

Договор за инвестиционно партньорство на РБ С ЕК за 2014 - 2020 г.

Оперативни програми на Р България за периода 2014 - 2020 г.

План за действие за укрепване на административния и съдебен капацитет на Р България

Европейски програми. Справочник на Информационен център на ЕС в България

AGENDA 2000. Vol. I, DOC. 97,6. Strassburg. 1997 (Лисабонската стратегия)

Mobility News, 2007 - 2013

Proposal for a Council Regulation laying down general provisions on the Стратегически насоки за сближаване на Общността (2007-2013)

План „Европа 2020“

Обща стратегическа рамка на ЕС 2014 - 2020 г.

Стратегия за участие на Република България в Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз

Периодични доклади за икономическото и социално сближаване на ЕС

3. Регламенти за финансовите инструменти, вкл. актуализираните нови за периода 2014-2020 г.

COM 1083/2006. Регламент за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд

COM 1080/2006. Регламент за Европейския фонд за регионално развитие

COM 1081/2006. Регламент за Европейския социален фонд

COM 1084/2006. Регламент за Кохезионния фонд

COM 1082/2006. Регламент за създаването на Европейски групи за трансгранично сътрудничество (ЕГТС)

COM 490/2004. Регламент на Съвета за подкрепа на развитието на селските райони от Европейския селскостопански фонд за развитие на селските райони

COM 497/2004. Регламент на Съвета за Европейския фонд за рибарство.

4. Интернет ресурси

www.news.bg

www.evropa.bg

www.government.bg; сайтове на МФ, МИЕ, МРРБ, МЗГ, МТБ

www.dnevnik.bg

europa.eu.int/comm/regional_policy/debate/forum_en.htm

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulations/newregl0713_en.htm

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/interim3_en.htm

FINANCIAL STRATEGIES AND PRACTICES OF THE EUROPEAN UNION

ANOTATION

THE DISCIPLINE TREATS THE FUNCTION AND EVALUTION OF THE EUROPEAN UNION POLICY. THE ATTENTION IS CONCENTRATED UPON THE FINANCIAL INSTRUMENTS OD THE UNION REGIONAL POLICY, AS WELL AS THE CONDITIONS AND FORMS FOR AQUISITON OF THE MEANS FROM THE FUNDS, PROGRAMMES AND INITIATIVES OF THE UNION. SPECIAL ATTENTION HAS BEEN PAID TO THE PREPARATON, ELABORATION AND PROJECTS MONITORING.